

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא בתרא לה

עניין: שודא דדייני

צדקת הצדיק

[מג] פעמים יש אדם עומד בנסיון גדול כל כך עד שאי אפשר לו שלא יחטא, כדרך שאמרו (ברכות לב.) מה יעשה הבן שלא יחטא, ובזה הוא נחשב אונס גמור דרחמנא פטריה. וגם בהסתת היצר בתוקף עצום שאי אפשר לנצחו שייך אונס [ואם הש"י הסיב את לבו הרי אין חטא זה חטא כלל, רק שרצון הש"י היה כך]. ועיין מה שאמרו בכתובות (נא:) גבי תחלתו באונס, אפילו צווחת לבסוף שאלמלא מניחה היא שוכרתו, מותרת לבעלה, מאי טעמא, יצר אלבשה⁶. הרי דזה מחשב אונס גמור אעפ"י שהוא מרצונה, מכל מקום יצר גדול כזה אי אפשר באדם לכופו, והוא אונס גמור ואין בזה עונש אף דעשה איסור, כיון דהיה אונס. אבל האדם עצמו אין יכול להעיד על עצמו בזה, כי אולי היה לו כח לכופו היצר [וכמו ששמעתי בזה מענין זמרי שטעה בזה].

תקנת השבין לרבי צדוק הכהן

סי' ו

וכיוצא בו היה הענין הזנות דבנות מדין, וכמו שכתב [בספר תפארת יונתן פרשת פנחס] דחלילה לחשוד זמרי ושאר דור המדבר דור דעה אוכלי מן שיחטאו בתאות מגונות, רק כל חטאים שלהם היה לשם שמים על ידי איזה טעות ושגגה שהיה להם, עיין שם באורך על פי דרכי²⁶. אבל באמת הם סמכו על זה גופיה, שידעו דכבר גדלו ארבעים שנה על התורה ועבודה ובאכילת מן שנודרך גופם לגמרי ונבלעו דברי תורה בגופם כמו שאמרו ז"ל, והכירו בעצמם דנקיים מתאות לגמרי ואי אפשר שיתאו לזנות לדבר שאינו רצון הש"ת. ועל

שער מאמרי חז"ל דף ח ע"ג

והנה דינה שרש מה מן הגבורות דינה קשיא ולכן לקחה שמעון ולהיות כי עדיין לא נטהר' ומ"ג אחר שנבעל' לכנעני שהוא הנחש אשר נאמר עליו ארור כנען כנודע ולכן יא' ממנה שאלו בן הכנענית כמ"ס ז"ל בן שנבעלה לכנעני והוא עצמו שלומיאל בן אורישי והוא עצמו זמרי בן סלוא כמ"ס ז"ל בסנהדרין דפ' בן סור"מ ומכאן אות' זוהמ' נדבק בכזבי ואולם כי גם כזבי היתה שיורי הקלי' אשר לדי' אמו של שאלו והית' בת זוגו זולתו שאכל' פנה ועדיין לא היתה ראוי' ולכן הוא נק' שלמיאל ו' אורישי והיא נק' כזבי בת זור אך זור אביו שלומיאל הוא שמעון אשר זורי הוא שדי השודד' כל הקלי' ומכניעם וזהו בת זור סט"א אביה של כזבי. ונחזור לענין כי כל מעשה הראשונים ומ"ג הנזכר בחזרה אינם לפי פשוטם ואינם בדרך מקרה ודי בזה כי הדברים האלו הם כנשנו של עולם:

מי השילוח פרשת פנחס

בז"ר פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, ויקח וכו'. ולא יעלה ח"ו על הדעת לומר שזמרי היה נואף ח"ו כי מן הנואף לא עשה הקב"ה פרשה בתורה, אך יש סוד בדבר זה, דהנה יש יו"ד נקודות בזנות, הנקודה הא' מי שמקשט עצמו והולך במזיד לדבר עבירה, היינו שהאדם בעצמו מושך עליו היצה"ר, ואח"כ יש עוד ט' מדרגות, ובכל המדרגות שניטל מהאדם כח בחירתו ואי אפשר לו להמלט מעבירה, עד המדרגה היו"ד, היינו מי שמרחיק עצמו מן היצה"ר ושומר עצמו מן העבירה בכל כוחו עד שאין ביכולתו לשמור א"ע יותר מזה, ואז כשנתגבר יצרו עליו ועושה מעשה אז הוא בודאי רצון הש"י², וכענין יהודא ותמר, ואיהי בת זוגו ממש. וזה הענין היה גם כאן, כי זמרי היה באמת שומר עצמו מכל התאוות הרעות, ועתה עלתה בדעתו שהיא בת זוגו מאחר שאין בכוחו לסלק א"ע מזה המעשה, ופנחס אמר להיפך שעדיין יש בכוחו לסלק עצמו מזה, וזה שמרמו הגמ' (סנהדרין פ"ב:) ו' נסים נעשו לפנחס, וכדאיתא שם אלו פירש זמרי והרגו לפנחס היה פטור, כי באמת היה כאן שקול הדעת, כי גם על פנחס היה מקום לבעה"ד